

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Datan avaamisen reunaehdot

Katri Korpela

Projektipäällikkö

6Aika - Avoin data ja rajapinnat 19.1.2016

OULU

6Aika

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Perinteinen manuaalinen tietopalvelu

1. Asiakas kysyy/pyytää asiakirjoja käyttöönsä/ kopioita omaan käyttöön tai organisaatiotaan varten
2. Viranhaltija/työntekijä hakee kyseiset asiakirjat
3. Työntekijä ottaa kopion/kopiot
4. Työntekijä veloittaa asiakirjoista, jos niin on määrätty tai antaa asiakirjat lainaksi (oma organisaatio)
5. Jos antaa lainaksi, niin toivoo, että asiakirjat palautuvat!
6. Työ vaatii, että asiakas tulee asiakirjojen luo tai vähintään soittaa virastoon/laitokseen, josta asiakirjat haluaa saada. Asiakaspalvelija noutaa asiakirjat, antaa katsottavaksi, ottaa kopion, lähettää postitse tai skannaa sähköpostiin, palvelu maksaa, kopiot maksavat ja fyysiset tilat maksavat
7. Ei mahdollisuutta tiedon muokkaamiseen ja laajamittaiseen yhdistämiseen eri aineistojen kanssa

Mitä avoin data on?:

- julkishallinnolle, yrityksille , organisaatioille ja yksityishenkilöille kertynyttä **jalostamatonta** informaatiota, johon on avattu **MAKSUTON** pääsy organisaation ulkopuolisille
- Avointa dataa **julkaisevat** pääasiassa valtio ja kunnat (julkishallinto), tiedeyhteisöt ja media
- Yritykset ja liike-elämä tuottavat paljon dataa omiin tarpeisiinsa, mutta harvemmin julkaisevat sitä (esim. asiakkaiden kulutuskäyttäytymistä koskeva data, asiakas saa itseään koskevat tiedot pyytämällä)

Julkaisemista ohjaava lainsäädäntö ja muut seikat

- Oli tietopalvelu manuaalista, sähköistä tai jaetaan tieto avoimena datana, sen jakelua ohjaa julkisuuslaki eli laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta, tietosuoja, yksityisyyden suoja, tekijänoikeudet ja tietoturvallisuus
- **Julkisuuslaki:** tiedon täytyy olla julkista, jotta se voidaan julkaista avoimena datana <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>
- Kaikki asiakirjat ovat julkisia ellei niitä erikseen ole määrätty salassa pidettäväksi. Salassapitoperusteet löytyvät julkisuuslain § 24

Poikkeus julkisuudesta:

- Tilastojen laatimista varten annetut tiedot. Tärkeää on turvata tilastotarkoituksiin kerättävien tietojen saatavuus ja luottamus siihen, ettei tietoja käytetä väärin
- Case Tilastokeskus - vaatisi nykysopimuksen muuttamista, jotta esim. Oulun kaupunki voisi hyödyntämisen lisäksi julkaista Oukan tilastokeskusdataa avoimena.
- Keskeneneräiset asiakirjat eivät ole julkisia ja näin ollen eivät ole avattavissa

Tietosuoja, yksityisyyden suoja

Henkilötietolaki **22.4.1999/523**

henkilötiedolla tarkoitetaan:

- 1) *henkilötiedolla* kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi;
- 2) *henkilötietojen käsittelyllä* henkilötietojen keräämistä, tallettamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, säilyttämistä, muuttamista, yhdistämistä, suojaamista, poistamista, tuhoamista sekä muita henkilötietoihin kohdistuvia toimenpiteitä;
- 3) *henkilörekisterillä* käyttötarkoituksensa vuoksi yhteenkuuluvista merkinnöistä muodostuvaa henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, jota käsitellään osin tai kokonaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla taikka joka on järjestetty kortistoksi, luetteloksi tai muulla näihin verrattavalla tavalla siten, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot voidaan löytää helposti ja kohtuuttomitta kustannuksitta;
- 4) *rekisterinpitäjällä* yhtä tai useampaa henkilöä, yhteisöä, laitosta tai säätiötä, jonka käyttöä varten henkilörekisteri perustetaan ja jolla on oikeus määrätä henkilörekisterin käytöstä tai jonka tehtäväksi rekisterinpito on lailla säädetty;
- 5) *rekisteröidyllä* henkilöä, jota henkilötieto koskee;
- 6) *sivullisella* muuta henkilöä, yhteisöä, laitosta tai säätiötä kuin rekisteröityä, rekisterinpitäjää, henkilötietojen käsittelijää tai henkilötietoja kahden viimeksi mainitun lukuun käsittelevää;
- 7) *suostumuksella* kaikenlaista vapaaehtoista, yksilöityä ja tietoista tahdon ilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn. ([11.5.2007/528](#))

Tietosuojavaltuutetun toimiston kanta henkilötietojen luovuttamiseen

- Tietosuojavaltuutetun mukaan on tärkeää havaita, että vaikka jokin henkilötieto olisikin julkisuuslain nojalla julkinen tieto, se ei tarkoita sitä, että tieto voitaisiin saattaa PSI-direktiivin periaatteiden mukaisesti avoimesti ja vapaasti uudelleen käytettäväksi.
- Viranomaisen luovuttaessa henkilötietoja, luovutuksen reunaehdot määräytyvät julkisuuslain sekä mahdollisen erityislainsäädännön ja henkilötietolain mukaisesti.
- <http://vm.fi/documents/10623/364270/EUn+PSI-direktiivi/dd6621ea-556a-4eb2-b882-39b189ba091a>

Viranomaisen asiakirjoja eivät ole

- 1) viranomaisen palveluksessa olevalle tai luottamushenkilölle hänen muun tehtävänsä tai asemansa vuoksi lähetetty kirje tai muu asiakirja ;
- 2) viranomaisen palveluksessa olevan tai viranomaisen toimeksiannosta toimivan laatimat muistiinpanot taikka sellaiset luonnokset joita laatija ei ole vielä antanut esittelyä tai muuta asian käsittelyä varten;
- 3) viranomaisen sisäistä koulutusta, tiedonhakua tai muuta niihin verrattavaa sisäistä käyttöä varten hankitut asiakirjat

Viranomaisen asiakirjoja eivät ole

- 4) asiakirja , joka on annettu viranomaiselle yksityisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten tai laadittu sen suorittamiseksi;
- 5) viranomaiselle löytötavarana jäänyt tai toimitettu asiakirja.

ELI NÄITÄ EI AVATA!

Henkilötiedot!

- Julkinen asiakirja saattaa sisältää henkilötietoja
  - Vaikka henkilötietoja alunperin keränneellä tai niitä käsittelevällä taholla on henkilötietolain mukaan oikeus tietojen käsittelyyn, **ei tietoja voi julkaista avoimena datana**

Esimerkki: Esityslistojen ja pöytäkirjojen julkaiseminen, päätösdatan avaaminen

- Ei saa sisältää henkilötietoja
- henkilötiedot voidaan anonymisoida
- anonymisointi on onnistunut, jos eri lähteissä olevien tietojen yhdistely vaatii kohtuuttoman paljon aikaa ja työtä, että henkilö olisi tunnistettavissa
- Mikäli päätösdataa **voitaisiin** avata tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota valmistelun laatuun
  - yhteiset pelisäännöt ja käytännöt valmisteluun
  - tiedostomuotojen tulee tukea datan avaamista